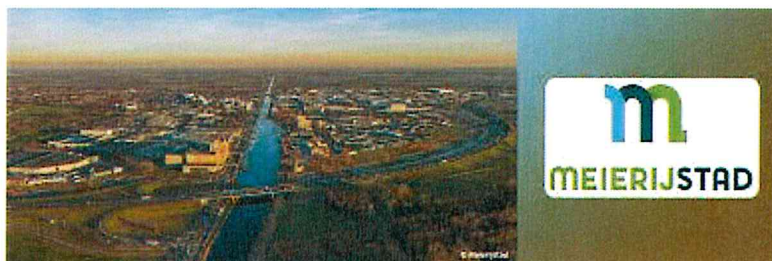


ACCOUNTANTSVERSLAG

2020



Gemeente Meierijstad
Postbus 10.001
5460 DA VEGHEL
ter attentie van de gemeenteraad

KSG Registeraccountants B.V.
Stationstraat 4
5953 GX Reuver
Postbus 4785
5953 ZK Reuver
Tel. +31(0)77-4740000
KvK 12063939
www.ksg.nl

Reuver, 10 juni 2021

Betreft: accountantsverslag 2020

Onze ref.: PBO/14742-80-2020

Geachte leden van de raad,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van de gemeente Meierijstad. We zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening van gemeente Meierijstad over het boekjaar 2020 te verstrekken.

Wij willen u over de volgende belangrijke onderwerpen informeren:

- ✚ Onderbouwing voor goedkeurende controleverklaring;
- ✚ Belangrijke controlebevindingen en aanbevelingen;
- ✚ Kwaliteit beheersorganisatie en interne beheersing;
- ✚ Overige formele aspecten en bevindingen.

Het concept van dit verslag is gedeeld in het fractievoorzittersoverleg van 27 mei 2021. In een eerder stadium is het concept met de wethouder Financiën, directie en vertegenwoordiging van de ambtelijke organisatie besproken. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad. Na de vergadering van de fractievoorzitters op 27 mei 2021 zullen we het accountantsverslag definitief maken.

We willen benadrukken dat dit accountantsverslag is opgesteld ten behoeve van de raad van de gemeente Meierijstad. Bij deze verlenen we de griffie toestemming het accountantsverslag openbaar te maken.

Hoogachtend,

drs. P.J.D. Bosch RA

Extern accountant
KSG Registeraccountants B.V.

Inhoud

<i>1 Conclusie jaarrekeningcontrole.....</i>	<i>3</i>
<i>2 Controlebevindingen en adviespunten.....</i>	<i>7</i>
<i>3 Analyse resultaat en vermogen gemeente Meierijstad.....</i>	<i>10</i>
<i>4 Samenvatting kwaliteit beheersorganisatie</i>	<i>13</i>
<i>5 Relevante ontwikkelingen.....</i>	<i>15</i>
<i>Bijlage 1 Overige onderwerpen en formele aspecten.....</i>	<i>16</i>
<i>Bijlage 2a Foutenevaluatie afwijkingen getrouwheid gemeente Meierijstad.....</i>	<i>18</i>
<i>Bijlage 2b Foutenevaluatie afwijkingen rechtmatigheid gemeente Meierijstad</i>	<i>19</i>
<i>Bijlage 3a Foutenevaluatie SiSa -tabel.....</i>	<i>20</i>
<i>Bijlage 3b Foutenevaluatie Tozo -regeling (G4).....</i>	<i>22</i>

1 Conclusie jaarrekeningcontrole

Reikwijdte

Door middel van de opdrachtbevestiging inzake de accountantscontrole 2020 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2020. De reikwijdte van onze controle is opgenomen in de opdrachtbevestiging. Onze controle is mede ingericht op basis van:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado);
- Uw verordening controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Meierijstad (controleverordening op grond van artikel 213 van de Gemeentewet);
- Het door de Raad vastgestelde normenkader 2018 t/m 2021.

Gehanteerde toleranties

Op basis van de door u vastgestelde normenkader over de jaren 2018 t/m 2021 hebben wij de volgende toleranties gehanteerd:

Goedkeuringstoleranties

- Fouten: 1% van het totaal van de lasten incl. toevoeging reserves: € 2.325.560
- Onzekerheden: 3% van het totaal van de lasten incl. toevoeging reserves: € 6.976.680

Rapportagetoleranties

Bij de jaarrekening bedraagt de rapportagetolerantie voor fouten en onzekerheden respectievelijk € 233.000 en € 698.000.

Controleverklaring

Wij hebben onze controle van de jaarrekening 2020 van gemeente Meierijstad afgerond en zullen een goedkeurende controleverklaring op de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid verstrekken. In de goedkeurende controleverklaring zullen we een onverplichte toelichtende paragraaf met betrekking tot de waardering van de grondexploitaties opnemen. Deze paragraaf doet geen afbreuk aan het goedkeurend oordeel.

De goedkeurende controleverklaring betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft en er rechtmatig gehandeld is. Afwijkingen en/of onzekerheden zijn binnen de gestelde toleranties van de Raad gebleven. De begrotingsoverschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en worden voldoende gedekt door direct gerelateerde opbrengsten c.q. bijdragen. Deze zijn juist op taakveldniveau toegelicht.

Niet gecorrigeerde afwijkingen

In overeenstemming met het normenkader 2018 t/m 2021 zijn alle afwijkingen groter dan de rapporteringstolerantie van fouten en onzekerheden respectievelijk €233.000 en €698.000 met het bestuur van de ambtelijke organisatie besproken. Volledigheidshalve hebben we eveneens (kwalitatieve) afwijkingen kleiner dan de rapporteringstoleranties

met het bestuur van de ambtelijke organisatie besproken. Het kwalitatieve aspect heeft betrekking op naleving wet -en regelgeving.

Voor nadere toelichting van de niet -gecorrigeerde afwijkingen verwijzen we naar hoofdstuk 2 en *Bijlage 2a. Foutenevaluatie afwijkingen getrouwheid gemeente Meierijstad* en *Bijlage 2b. Foutenevaluatie afwijkingen rechtmatigheid gemeente Meierijstad*. Alle niet -gecorrigeerde afwijkingen zijn individueel en geaggregeerd niet materieel. Het totaaloverzicht van niet –gecorrigeerde afwijkingen dient door het college bevestigd te worden. De belangrijkste afwijkingen zijn veroorzaakt door externe invloeden in het Sociaal Domein en afwijkingen van de Aanbestedingswet afkomstig uit 2019, die doorlopen in 2020.

BBV

Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening over 2020 aan de verslaggevingsvoorschriften van het BBV voldoet. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Als onderdeel van onze controle en met betrekking tot de jaarrekening hebben wij:

- de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en schattingsposten beoordeeld;
- de juistheid en de volledigheid van de toelichtingen beoordeeld;
- de geschiktheid van het gebruikte normenkader voor rechtmatigheid beoordeeld.

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en het normenkader voor rechtmatigheid bij het opstellen van de jaarrekening 2020 en de totstandkoming van transacties zijn aanvaardbaar. Wij hebben geconstateerd dat de verplichte paragrafen en toelichtingen in de jaarrekening in overeenstemming zijn met de vereisten zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

WNT

Wij hebben geconcludeerd dat de bezoldigingen in de WNT -bijlage over 2020 niet strijdig zijn met de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). De jaarstukken voldoen aan de gestelde publicatie-eisen van de WNT.

SiSa

Wij hebben de SiSa -bijlage gecontroleerd op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole over het jaar 2020 uitgegeven door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Hierbij hebben we de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa -bijlage bij de jaarrekening 2020 van gemeente Meierijstad vastgesteld.

Toelichting & presentatie COVID-19 (Corona)

Zowel in het jaarverslag als onder de niet uit de balans blijkende verplichtingen heeft gemeente Meierijstad de gevolgen van de Coronacrisis op de financiën en bedrijfsvoering adequaat toegelicht. De toelichting voldoet aan de minimumeisen van het BBV.

In een separate bijlage van de jaarrekening is opgenomen dat het verlieseffect van de Coronacrisis bedraagt €232.000 en bestaat uit de Corona-kosten verminderd met de extra compensatie vanuit het Rijk. Ten opzichte van de begroting is er sprake van een voordeel van € 419.000. De gedeelde huurinkomsten zijn achteraf lager uitgevallen dan geraamd. Het verlieseffect wordt zoveel mogelijk gedekt uit reguliere begrotingen en het brede financiële pakket aan compensatie van de Rijksoverheid. Op voorhand heeft gemeente Meierijstad de Coronakosten van ongeveer €1,0 mio. per jaar in de begrotingen over 2021 en 2022 opgenomen.

In het weerstandsvermogen is als latent risico uitgegaan van niet gedekte Corona-kosten van ongeveer €562.000 per jaar. Het verdient aanbeveling de werkelijke Corona-kosten in 2021 te blijven bewaken en tijdig bij te sturen, indien noodzakelijk.

Jaarverslag

Als accountant dienen wij ingevolge artikel 213, lid 3 onder d van de Gemeentewet te vermelden of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden hebben wij geen materiële tegenstrijdigheden, tekortkomingen of inconsistenties te melden op dit gebied. Daarnaast hebben we vastgesteld dat het jaarverslag voldoende transparant naar alle belanghebbenden is. De verplichte paragrafen onderhoud kapitaalgoederen, bedrijfsvoering, grondbeleid en verbonden partijen geven voldoende inzicht in de doorgevoerde verbeteringen en externe c.q. interne ontwikkelingen van de gemeente Meierijstad. De paragrafen Financiering en Weerstandsvermogen & risicobeheersing geven de financiële positie van de gemeente Meierijstad weer.

Taakvelden

Artikel 66 van het BBV bepaalt onder meer dat het overzicht taakvelden dezelfde totaalbedragen moet bevatten als de jaarstukken en dat het verdelingsprincipe waarmee de taakvelden over de programma's zijn verdeeld moeten worden toegelicht. Wij hebben de bijlage 2: Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld juist met de toelichting in de programmaverantwoording kunnen afstemmen. Gemeente Meierijstad heeft het verdelingsprincipe tussen taakvelden en programma's juist conform Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden (gepubliceerd in de Staatscourant op 18 april 2016) toegepast. De taakvelden zijn per programma logisch en naar aard in de programmaverantwoording toegelicht.

Schatkistbankieren

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Meerijstad aan de gestelde eisen van toelichting van de Wet verplicht schatkistbankieren en de Wet Fido (Wet Financiering Decentrale Overheden) voldoet.

2 Controlebevindingen en adviespunten

2.1 Sociaal domein

In de controle op het Sociaal Domein hebben we vastgesteld dat de basisregistraties van gemeente Meierijstad in voldoende mate de betrouwbaarheid van de zorglasten waarborgen. De eindafrekeningen van de gemeente Den Bosch voor zowel Jeugdzorg als WMO Specialistische Hulp voor respectievelijk € 402.107 (vordering) en € 100.281 (vordering) over het jaar 2020 zijn niet meer in de jaarrekening verantwoord. Dit betekent dat de zorglasten voor een bedrag van € 502.388 te hoog zijn opgenomen.

Mede door externe invloeden hebben we slechts een onzekerheid bij de uitnutting van de pgb -bestedingen in het Sociaal Domein geconstateerd. Het totaal aan onzekerheden in het Sociaal Domein voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid bedraagt over 2020 € 522.000 (2019: resp. € 599.005 en € 1.215.735). Voor een overzicht van de onzekerheden in het Sociaal Domein verwijzen we naar *Bijlage 2b. Foutenevaluatie afwijkingen rechtmatigheid gemeente Meierijstad*.

De onzekerheid in het Sociaal Domein bestaat uit het volgende onderdeel:

- ✚ Onzekerheid prestatielevering persoonsgebonden budgetten (pgb-gelden) als gevolg van een onderuitnutting van 15% ten opzichte van het budget. Dit betekent dat meerdere pgb -houders hun budget in 2020 niet volledig hebben benut. Doordat de eindafrekening van de Sociale Verzekeringsbank (SvB) pas in juli na afloop van het boekjaar volgt, is het mogelijk dat pgb –houders alsnog een einddeclaratie indienen. Hierbij kan de prestatielevering van de zorg op controledatum niet meer getoetst worden;

2.2 Grondexploitaties

De grondexploitaties zijn omvangrijk en significant voor het balanstotaal van gemeente Meierijstad (31%). Volgens beleidsnotities is het Grondbeleid situationeel, waarbij gemeente Meierijstad de mogelijkheden en herbestemmingen per complex beoordeelt. In 2020 en toekomstige jaren worden enkele majeure projecten herbestemd, waardoor tussentijdse winstnemingen onzeker zijn. Gemeente Meierijstad heeft voor een totaalbedrag van €17,5 mio. aan grondkavels in 2020 verkocht (2019: €38,9 mio.). Op de 2 grootste projecten Veghels Buiten en Veghel de Kempkens Foodpark betrof de afzet €9,5 mio. (54%).

Op basis van onze werkzaamheden en verkregen controle-informatie hebben wij vastgesteld dat de waardering van de grondexploitaties voldoende onderbouwd is en de gehanteerde uitgangspunten voor de schattingen aannemelijk en consistent toegepast zijn. Wij hebben geen afwijkingen vastgesteld. De tussentijdse winstnemingen en verliesvoorziening op de betreffende grondexploitaties zijn conform BBV bepaald. Grondprijzen voor (sociale) woningbouw en industrieterreinen

zijn voor 2020 door gerenommeerde partijen op basis van huidige marktinzichten van vergelijkbare objecten extern gevalideerd.

Ten opzichte van 2019 is het totale risico-exposure van €56,6 mio. naar €40,3 mio. verlaagd. De bijstelling in de risico-inschatting van €19,9 mio. op het project Veghel de Kempkens Foodpark is voldoende verklaard doordat bestemmingen onherroepelijk zijn geworden en de afzet van meerdere grondkavels door gesloten overeenkomsten reeds gegarandeerd zijn. Ter dekking van het risico-exposure van €40,3 mio. heeft de gemeente Meierijstad de beschikking over de algemene risicoreserve van €55,9 mio. en tijdelijke bestemmingsreserve GREX van €16,8 mio. (totaal: €72,7 mln.) Hiermee is het totale risico-exposure voldoende afgedekt. Het risico-exposure van €40,3 mio. heeft voornamelijk betrekking op de complexen Veghels Buiten (€24,5 mio.) en Kempkens Foodpark (€7,1 mio.).

De latente risicobedragen bij Veghels Buiten (woningbouw) en Veghel de Kempkens Foodpark (industrie) zijn gericht op projectspecifieke en conjuncturele risico's, gekoppeld aan het onherroepelijk worden van herbestemmingen in 2021 en latere jaren. De geraamde opbrengsten op beide projecten bedragen €157,2 mio. op een totaal van €208,9 mio. (75%). De voortgang qua opbrengsten op de majeure projecten Veghels Buiten (woningbouw) en Veghel de Kempkens Foodpark (industrie) is respectievelijk 31% en 25%.

Gezien de significante omvang en impact van de herbestemmingen hebben we een onverplichte toelichtende paragraaf in onze controleverklaring opgenomen. Deze doet geen afbreuk aan het goedkeurend oordeel van de controleverklaring.

2.3 Europese aanbestedingen

Gedurende onze controle van het jaar 2020 hebben we voor een totaal van € 203.000 aan onrechtmatigheden van Europese aanbestedingen van diensten vastgesteld (2019: € 286.000). Het bedrag van €203.000 bestaat geheel uit fouten veroorzaakt uit diensten inzake telefonie uit het voorgaande jaren. Het totaal van de onrechtmatigheden is slechts 0,3% op de totaal beïnvloedbare kosten € 68,4 mio. van de gemeente Meierijstad. Deze diensten zijn weliswaar in 2020 opnieuw aanbesteed, echter de ingangsdatum van de nieuwe overeenkomst ligt in 2021.

Verder hebben we vastgesteld dat de Europese aanbesteding van de nieuwbouw en onderhoud van de zwembaden met een totale contractwaarde van € 18,9 mio. rechtmatig is aanbesteed.

Wij adviseren de inkoop -en aanbestedingsprocedures binnen de gemeentelijke organisatie aan te scherpen door:

- a/. het instellen van een centraal aanbestedingsregister. Gemeente Meierijstad zal later in de loop van 2021 een geautomatiseerde inkoopmodule implementeren.
Een automatische signaalfunctie bij overschrijding contractduur is onderdeel van de inkoopmodule;
- b/. het periodiek uitvoeren van een kwalitatieve spendanalyse op mogelijke overschrijdingen van de Europese drempel voor diensten.

2.4 Begrotingsoverschrijdingen en -onderschrijdingen

In het kader van begrotingsrechtmatigheid hebben wij alle lastenoverschrijdingen (op taakveldniveau) groter dan de voorgestelde rapporteringstolerantie van €233.000 beoordeeld. Lastenoverschrijdingen zijn onrechtmatig volgens de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV (oktober 2018) en tellen *niet* mee in ons rechtmatigheidsoordeel als controlerend accountant wanneer:

- a). de lastenoverschrijdingen binnen het bestaand beleid van de Raad passen;
- b). direct gerelateerde opbrengsten tegenover de lastenoverschrijdingen staan;
- c). de lastenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen plaats hebben gevonden.

Wij hebben geen afwijkingen op het gebied van begrotingsrechtmatigheid vastgesteld.

Over 2020 is er sprake van een totaalbedrag aan restantkredieten van € 78,6 mio. (77%). Het restantbedrag wordt toegevoegd aan het budget van 2021. Investeringsaanleggen aan wegen, fietspaden, tunnels en bruggen hebben vaak een langere doorlooptijd als gevolg van bestemmingsprocedures. Anderzijds zijn de werkzaamheden van de nieuwbouw van de zwembaden pas laat in 2020 gestart.

3 Analyse resultaat en vermogen gemeente Meerijstad

3.1 *Samenvatting gerealiseerd resultaat*

Het gerealiseerde resultaat bedraagt in 2020 € 9,4 mio. positief (na mutaties reserves). Ten opzichte van de gewijzigde begroting is er sprake van een positieve afwijking van € 7,0 mio. De positieve afwijking van € 7,0 mio. is met name verklaard door de volgende ontwikkelingen c.q. voordelen:

- + Voordeel van niet aangewende budgetten ad € 2.517.000 (gerelateerd aan Corona-crisis);
- + Hogere Ozb -opbrengsten ad € 688.000 (voordeel);
- + Meer leges ontvangen dan geraamd ad € 707.000 (voordeel);
- + Hogere algemene uitkering ad € 1.358.000 (voordeel);
- + Mutaties winstneming/vrijval vz. Grex in totaal € 2.050.000 (voordeel);
- + Dotatie achterstallig onderhoud wegen ad €2.647.000 (nadeel);
- + Overige voordelen ad €2.387.000

Het resultaat in het Sociaal Domein bedraagt €2,2 mio. Vanaf de 2^e berap 2020 heeft gemeente Meerijstad besloten om het systeem van gesloten exploitaties los te laten, waardoor het positief saldo van het Sociaal Domein niet meer in de bestemmingsreserve Sociaal Domein gestort wordt. Het ontstane voordeel ten opzichte van begroting is dus niet meer budgettair neutraal.

Exploitatieresultaat (in € 1.000)	
Gerealiseerd totaal aan baten:	€ 227.639
Gerealiseerd totaal aan lasten:	€ 225.804
Saldo totale baten en lasten:	€ 1.835
Onttrekkingen reserves:	€ 14.439
Toevoegingen reserves:	€ 6.752
Mutatie reserves:	€ 7.597
Gerealiseerd resultaat na bestemming 2020	€ 9.432

3.2 *Incidentele baten en lasten*

In deze paragraaf hebben we de incidentele posten uiteengezet die het resultaat eenmalig beïnvloeden. Het gerealiseerd resultaat 2020 van €9,4 mio. kan als volgt in onderstaande tabellen uitgesplitst worden:

(in € 1.000)	Bedrag
Totaal structureel	€ 1.835 (V)
Totaal incidenteel	€ 7.681 (V)
Resultaat na bestemming 2020	€ 9.432 (V)

(in € 1.000)	Bedrag
Totaal structureel (saldo baten-lasten)	€ 5.846 (N)
Totaal incidenteel (saldo baten-lasten)	€ 7.681 (V)
Gerealiseerd resultaat voor reserves 2020	€ 1.835 (V)
Totaal mutaties reserves	€ 7.597 (V)
Resultaat na bestemming 2020	€ 9.432 (V)

Kort samengevat betekent dat het gerealiseerd resultaat (voor mutaties reserves) €1,835 mio. positief bedraagt door de omvangrijke incidentele voordelen over 2020. Er is sprake van een gerealiseerd saldo van structurele baten en lasten van € 5,8 mio. negatief dat door incidentele voordelen en onttrekkingen uit de reserves gedekt zijn. Het gaat hier over afwijkingen van de geraamde structurele baten en lasten, zoals lagere inkomsten uit huren sportvelden en hogere lasten sociaal domein. In de gewijzigde begroting over 2020 was reeds een negatief saldo van baten en lasten van €14,2 mio. (voor mutaties reserves) geraamd. In de meerjarenbegroting van 2021 t/m 2024 verwacht gemeente Meierijstad een ruim positief saldo van baten en lasten inclusief ontwikkelambities (voor mutaties reserves).

Over 2020 raamde gemeente Meierijstad een structurele exploitatieruimte van 0,61% positief. In de loop van 2020 hebben gebeurtenissen plaatsgevonden die leiden tot een structurele exploitatieruimte van 1,78% negatief. Het gaat hier wederom over afwijkingen van de geraamde structurele baten en lasten, zoals lagere inkomsten uit huren sportvelden en hogere lasten sociaal domein.

Voor 2021 verwacht gemeente Meierijstad een structurele exploitatieruimte van slechts 0,1%. Als gevolg hiervan is er in toekomstige jaren nauwelijks structurele ruimte om tekorten of extra lasten in de begroting op te vangen. We bevelen gemeente Meierijstad aan de financiële kaders in toekomstige begrotingen met de realisatie te blijven bewaken.

Gemeente Meierijstad heeft de incidentele baten en lasten op juiste wijze in de jaarrekening toegelicht.

3.3 Resultaat sociaal domein

Het Sociaal Domein laat over 2020 een positief resultaat zien van €2.222.000 (WMO €328.000 nadeel, Participatie €1.023.000 voordeel, Jeugd €1.526.000 voordeel).

Het voordeel bij Jeugd heeft betrekking op de vooruitbetaalde post i.v.m. het transformatieproject gemeente Den Bosch voor een bedrag van €750.000 en andere incidentele voordelen. Het nadeel bij de WMO is veroorzaakt door een stijging van het aantal indicaties bij specialistische hulp en hulp bij de huishouding. Het voordelig saldo op de Participatiewet is veroorzaakt door minder aangewende participatiebudgetten en minder hoge instroom van cliënten dan geraamd in de Coronacrisis.

Vanaf de vaststelling van de begroting 2021 is de beleidslijn van gemeente Meierijstad om slechts de bestemmingsreserve Sociaal Domein bij bestedingen aan transformatie, preventie en innovatie in het Sociaal Domein te handhaven. Andere over- en onderschrijdingen van budgetten voor het sociaal domein lopen via het jaarrekeningresultaat. Overschotten worden toegevoegd aan de algemene risicoreserve en eventuele tekorten worden in mindering op de algemene risicoreserve gebracht (via het jaarresultaat).

3.4 Weerstandsvermogen & financiële positie

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per jaareinde 2020 €132,5 mio. en is gedaald met €1,9 mio. ten opzichte van 2019 (1,5%). De daling van €1,9 mio. bestaat uit onttrekkingen en toevoegingen reserves voor respectievelijk €30,4 mio. en €32,2 mio. (incl. jaarresultaat van €9,4 mio.). Zonder het jaarresultaat is er sprake van een saldo mutaties reserves van €7.597.000 (zie overzicht par. 3.3: gerealiseerd resultaat 2020).

De continuïteit is voldoende gewaarborgd. De solvabiliteitsratio ligt op het niveau van 34% en is als voldoende aan te merken. De ratio van het weerstandsvermogen betreft 1,6 en is voldoende (> 1). Afhankelijk van de meicirculaire en effecten COVID-19 (Corona) crisis kan de ratio van het weerstandsvermogen fluctueren. Deze ontwikkelingen zijn echter vooralsnog onzeker.

Overige kengetallen, afgezet tegen normen in de gemeentesector, tonen de volgende ontwikkelingen:

- 1/ er is vooralsnog geen structurele exploitatieruimte (1,78% negatief) om extra lasten of tekorten binnen de huidige budgetten op te vangen;
- 2/ er is sprake van een lage schuldquote ten opzichte van het eigen vermogen teneinde schulden te kunnen aflossen;
- 3/ de ratio grondexploitatie geeft weer hoe de boekwaarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De ratio grondexploitatie voor 2020 is voor de gemeente Meierijstad 52%. Dit betekent dat op balansdatum tegenover de boekwaarde van € 119 mio. in het Grondbedrijf € 231 mio. geraamde opbrengsten staan. Mede door de herbestemmingen op de projecten Veghels Buiten en Veghel de Kempkens Foodpark is het Grondbedrijf volgens de VNG -normen risicovol ($> 35\%$).

4 Samenvatting kwaliteit beheersorganisatie

4.1 *Bevindingen interne beheersing*

Op basis van de tussentijdse controle hebben we de opzet en bestaan van alle belangrijke processen en beheersmaatregelen binnen de gemeente Meierijstad vastgesteld, voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens. Naar ons professioneel-kritisch oordeel is gebleken dat de gemeente Meierijstad in de basis aan de te stellen eisen van interne beheersing voldoet, behoudens enkele aandachtsgebieden.

Mogelijke verbeterpunten op het gebied van de interne beheersing en bedrijfsvoering zijn met de directie en vertegenwoordiging van de ambtelijke organisatie besproken. Ten behoeve van de ambtelijke en bestuurlijke organisatie van gemeente Meierijstad hebben we deze bevindingen in onze managementletter en boardletter d.d. 11 februari 2021 gerapporteerd.

Ten opzichte van de managementletter en het jaar 2019 hebben we geconstateerd dat er sprake van een kwaliteitsverbetering in de uitvoering van de interne controles in de lijn en de reviews hierop. Dit heeft geleid tot een verdere uitdieping van bevindingen per proces. Deze zullen in de loop van 2021 worden opgepakt. Wetgeving inzake de rechtmatigheidsverantwoording verlangt doorontwikkeling en tijdigheid van de uitvoering van de (verbijzonderde) interne controles. Hierin zitten voor gemeente Meierijstad de genoemde verbeterpunten.

4.2 *Bevindingen automatiseringsomgeving*

Vanuit wet- en regelgeving is het vereist dat wij over de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking rapporteren. Ten behoeve van de ambtelijke organisatie zijn onze bevindingen reeds in de managementletter van 11 februari 2021 opgenomen.

Uit de tussentijdse controle hebben we de opzet en bestaan van de general controls van de automatiseringsomgeving ter waarborg van de betrouwbaarheid van het lijstwerk vastgesteld. Verder hebben wij geconstateerd dat de informatiebeveiliging van de ICT-infrastructuur volgens de huidige standaarden binnen de gemeentesector nog niet op het gewenste kwaliteitsniveau is. Wij hebben meerdere aanbevelingen aan de ambtelijke organisatie in de managementletter d.d. 11 februari 2021 gerapporteerd. We hebben vastgesteld dat de logische toegangsbeveiliging in de relevante applicaties voldoende is afgeschermd.

Volgens de ambtelijke organisatie zijn de volgende aandachtspunten relevant voor de verdere doorontwikkeling van de automatiseringsomgeving:

- Focus bij BIO -implementatie (waaronder o.a. effectief wachtwoordwisselbeleid voor alle minder relevante applicaties);
- Verbetering autorisatieproces en herijking dataclassificatie en daarmee optimalisatie in de rechten -en rollenstructuur op applicatieniveau;
Volgens de ambtelijke organisatie zal dit proces nog 2 jaar duren.

Gezien het toenemend belang van logische toegangsbeveiliging van gemeenten bevelen we gemeente Meierijstad bovengenoemde aandachtspunten op te pakken en indien noodzakelijk te versnellen. Wellicht ten overvloede willen we benadrukken dat onze bevindingen in het kader van de accountantscontrole een meer generiek karakter hebben.

5 Relevante ontwikkelingen

5.1 *Rechtmatigheidsverantwoording gemeenten*

Het wetsvoorstel inzake de rechtmatigheidsverantwoording 2021 voor decentrale overheden is vooralsnog nog niet in 2021 in de Tweede en Eerste Kamer behandeld en goedgekeurd. Naar verwachting treedt de Wijzigingswet voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording later in 2021 in werking.

Ter voorbereiding hierop zal de Commissie BBV de definitieve Notitie Rechtmatigheidsverantwoording later in 2021 publiceren. In nieuwsbrief-ibi-nummer 97 laat het Ministerie van BZK echter weten dat de benodigde parlementaire goedkeuring er mogelijk niet voor het einde van 2021 is. Het wetsvoorstel van de invoering van de lokale rekenkamers is door consultatie vertraagd. Als gevolg hiervan is er een gerede kans dat provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen pas over 2022 een rechtmatigheidsverantwoording hoeven af te geven.

Niettemin is het van belang de financiële beleidsgrémia van gemeente Meierijstad tijdig op het ingenomen standpunt van rechtmatigheidsverklaring te laten aansluiten, alsmede de Raad in de gewijzigde rolverdeling en verantwoordelijkheden mee te nemen. Als gemeente is het belangrijk de beleidskaders tijdig vast te stellen, zodat de inrichting van de interne controlefunctie hierop aansluiting vindt en een goedkeurende rechtmatigheidsverklaring in 2021 een logisch gevolg is.

5.2 *Interne beheersing nieuwe processen (COVID-19)*

De afgelopen controleperiode hebben we in de gemeentesector geconstateerd dat de invoering van meerdere steunregelingen druk op de inrichting en uitvoering van de onderliggende processen heeft gezet. De regelgeving en het M&O-beleid van gemeenten liepen structureel achter bij de uitvoering. De doorvertaling van beleid naar uitvoering en vice versa was over 2020 onvoldoende zichtbaar (door)ontwikkeld, ook bij gemeente Meierijstad.

Hiermee is het essentieel de interne beheersing van nieuwe steunregelingen, waaronder M&O -beleid en controleplannen, te optimaliseren. Gemeente Meierijstad dient hierbij nog stappen te zetten op gebied van:

- ✚ de afhandeling van de IB -signalen van de Tozo-regeling;
- ✚ uitvoeren van interne controles op de Participatiewet en Tozo -regeling

Landelijk gezien hebben meerdere (overheids)organisaties pas later in 2020 IB -signalen aan gemeenten verstrekt teneinde de rechtmatigheid van de verstrekte Tozo -uitkeringen te kunnen controleren. Zoals meerdere gemeenten heeft gemeente Meierijstad de afhandeling van de IB -signalen geprioriteerd na 15 juli 2021.

Over de opvolging van de IB -signalen over 2020 zullen we in ons accountantsverslag van 2021 rapporteren.

Bijlage 1 Overige onderwerpen en formele aspecten

Geen indicaties van fraude

De verantwoordelijkheid voor de jaarrekening berust bij het College. Uit dien hoofde is het College verantwoordelijk voor het beschermen van het vermogen van de gemeente, het voeren van een afdoende financiële administratie en het in stand houden van een geschikt systeem van interne beheersing (waaronder procedures voor het waarborgen van de betrouwbaarheid en continuïteit van geautomatiseerde systemen en het voorkomen en opsporen van fraude, overige onregelmatigheden en fouten en niet-naleving van wet- of regelgeving). Wij hebben onze controle zodanig ingericht dat wij een redelijke mate van zekerheid verkrijgen dat de jaarrekening in haar geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat die het gevolg zijn van fraude of fouten.

Niet -financiële rechtmatigheid

Een belangrijk onderdeel van de controle op rechtmatigheid betreft onder andere het beoordelen van indicaties of signalen van een verhoogd risico op het gebied van juridische rechtmatigheid (niet -financiële rechtmatigheid: het niet voldoen van beheershandelingen aan gemeentelijke -, nationale en Europese wet- en regelgeving). Gedurende de jaarrekeningcontrole hebben we geen tekortkomingen geconstateerd, behoudens de niet -materiële fouten en onzekerheden in de foutenevaluatie (zie *Bijlage 2b. Foutenevaluatie afwijkingen rechtmatigheid gemeente Meierijstad*).

Onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) opgenomen in de 'Nadere voorschriften inzake onafhankelijkheid van de openbaar accountant'. Deze voorschriften vormen een belangrijk onderdeel van het normenkader waaraan accountants moeten voldoen. De naleving hiervan is binnen de organisatie van KSG ingebed. Op basis van dit normenkader concluderen wij dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van gemeente Meierijstad in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke bepalingen en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat er geen schendingen van de onafhankelijkheidsvoorschriften hebben plaatsgevonden. Ons zijn geen relaties bekend tussen KSG en haar zuster- en/of moedermaatschappijen of haar aandeelhouders en/of werknemers en uw organisatie, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed op onze onafhankelijkheid kunnen zijn.

In dit verband merken wij op dat wij slechts assurance-diensten hebben uitgevoerd. Hierdoor is onze onafhankelijkheid voldoende gewaarborgd voor het uitvoeren van onze controlewerkzaamheden.

In het kader van verscherpte richtlijnen vanuit het programma 'In het publiek belang' van de NBA dienen wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u te

rapporteren. Voor uw inzicht verstrekken we onderstaand een opgave van de tijdsbesteding van onze controlewerkzaamheden per fase van het controleproces (incl. een schatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole):

Urenbesteding fase	uren	
Planning/ interim	273,20	25%
Balanscontrole	786,00	72%
Afronding	26,00	2%
Totaal:	1.085,20	100%

We hebben een significant aantal meeruren besteed conform planning die de basis heeft gevormd voor de met u gemaakte prijsafspraken. De overschrijding is met name veroorzaakt door:

- de controle op de rechtmatige uitvoering van de Tozo van gemeente Meierijstad, gemeente Bernheze en gemeente Boekel;
- additionele werkzaamheden ter aanvulling op de niet uitgevoerde interne controles op gebied van de Participatiewet;
- begeleiding van de Interne auditors in de uitvoering van de verbijzonderde interne controles.

Overige aandachtsgebieden

Hieromtrent berichten wij u als volgt:

- ✓ Gemeente Meierijstad heeft gedurende het boekjaar 2020 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke waarderingsgrondslagen en verslaggeving, met uitzondering van de schattingonzekerheden in de foutenevaluatie;
- ✓ Belangrijke ongebruikelijke transacties en controversiële of noodsituaties hebben zich in het boekjaar 2020 niet voorgedaan;
- ✓ We hebben geen gebeurtenissen na balansdatum onderkend die een materiële impact op de jaarrekening van 2020 hebben;
- ✓ Er zijn geen meningsverschillen met de ambtelijke organisatie of College geweest. Bij de uitvoering van de opdracht heeft de ambtelijke organisatie ons volledige medewerking verleend en hebben wij toegang tot de benodigde informatie gehad;
- ✓ Er hebben zich geen omstandigheden voorgedaan die de uitvoering van onze controle in belangrijke mate hebben bemoeilijkt. De medewerkers van gemeente Meierijstad hebben volledige medewerking verleend;
- ✓ Sinds 1 januari 2020 gelden voor ons Nadere voorschriften NOCLAR (Non-Compliance with Laws and Regulation), hierna NV NOCLAR. Hierin staat dat wij moeten handelen ingeval van niet-naleving van wet- en regelgeving door de gemeente Meierijstad. In voorkomend geval moeten wij mogelijk een relevante niet-naleving onmiddellijk melden aan een bevoegde instantie. Voor meer informatie over de NV NOCLAR verwijzen we u graag naar de website van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (<https://nba.nl>). Gedurende de uitvoering van de controle hebben we geen relevante niet-naleving van wet- en regelgeving geconstateerd.

Bijlage 2a Foutenevaluatie afwijkingen getrouwheid gemeente Meierijstad

Nr.	Toelichting afwijking	Fouten (in €)	Onzekerheden (in €)	Toelichting fout/onzekerheid
1.	Onzekerheid prestatielevering meer - en minder pgb -budgetten: onderbesteding	-	€522.000	De eindafrekening van de Sociale Verzekeringsbank vindt pas na 1 juli plaats.
2.	Niet meer tijdig verantwoorde eindafrekeningen gemeente Den Bosch Jeugdzorg en Specialistische Hulp WMO	€502.388	-	De eindafrekeningen van de gemeente Den Bosch voor zowel Jeugdzorg als WMO Specialistische Hulp voor respectievelijk € 402.107 (vordering) en € 100.281 (vordering) over het jaar 2020 zijn niet meer in de jaarrekening verantwoord. Dit betekent dat de zorglasten voor een bedrag van € 502.388 te hoog zijn opgenomen.
Totaal		€502.388 (positief)	€522.000 (negatief)	

Bijlage 2b Foutenevaluatie afwijkingen rechtmatigheid gemeente Meierijstad

Nr.	Toelichting afwijking	Fouten (in €)	Onzekerheden (in €)	Toelichting fout/onzeerheid
1.	Fouten aanbestedingen (overschrijding Europese norm van €221.000)	€203.000	-	Niet tijdig Europese aanbesteding opgestart bij meerdere opdrachten < Europese drempel over meerdere jaren vanwege oude contracten.
2.	Niet meer tijdig verantwoorde eindafrekeningen gemeente Den Bosch Jeugdzorg en Specialistische Hulp WMO	€502.388	-	De eindafrekeningen van de gemeente Den Bosch voor zowel Jeugdzorg als WMO Specialistische Hulp voor respectievelijk €402.107 (vordering) en €100.281 (vordering) over het jaar 2020 zijn niet meer in de jaarrekening verantwoord. Dit betekent dat de zorglasten voor een bedrag van €502.388 te hoog zijn opgenomen.
3.	Onzekerheid prestatielevering meer - en minder pgb –budgetten: onderbesteding	-	€522.000 (*)	De eindafrekening van de Sociale Verzekeringsbank vindt pas na 1 juli plaats.
Totaal		€705.388	€522.000	

De totale onzekerheid in het Sociaal Domein bedraagt €522.000

Bijlage 3a Foutenevaluatie SiSa -tabel

Nr.	Naam specifieke uitkering of overige	Totale fout of onzekerheid per specifieke uitkering	Totale omvang van de fout of de onzekerheid (in €)	Toelichting fout/onzekerheid	Soort controleverklaring (rechtmatigheid/getrouwheid)
B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	€ 0	€ 0	N.v.t.	Goedkeurend
C1	Regeling Reductie Energieverbruik	€ 0	€ 0	N.v.t.	Goedkeurend
C3	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare groepen	€ 0	€ 0	N.v.t.	Goedkeurend
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	€ 0	€ 0	N.v.t.	Goedkeurend
E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	€ 0	€ 0	N.v.t.	Goedkeurend
E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra 2020-2022	€ 0	€ 0	N.v.t.	Goedkeurend
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	€ 0	€ 0	N.v.t.	Goedkeurend
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB Gemeentedeel 2020	€ 0	€ 0	N.v.t.	Goedkeurend

Nr.	Naam specifieke uitkering of overige	Totale fout of onzekerheid per specifieke uitkering	Totale omvang van de fout of de onzekerheid (in €)	Toelichting fout/onzekerheid	Soort controleverklaring (rechtmatigheid/getrouwheid)
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) – gemeentedeel 2020	€ 0	€ 0	N.v.t.	Goedkeurend
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2020	€ 0	€ 0	N.v.t.	Goedkeurend
H4	Specifieke uitkering Sport	€ 0	€ 0	N.v.t.	Goedkeurend
H8	Regeling Sportakkoord	€ 0	€ 0	N.v.t.	Goedkeurend
L5B	Regiodeals 3 ^e tranche	€ 0	€ 0	N.v.t.	Goedkeurend

Bijlage 3b Foutenevaluatie Tozo -regeling (G4)

Nr.	Naam specifieke uitkering of overige	Fout of onzekerheid	Financiële omvang (in €)	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele rechtmatigheid	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Fout	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Onzekerheid	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout	€ 0	N.v.t.

Nr.	Naam specifieke uitkering of overige	Fout of onzekerheid	Financiële omvang (in €)	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele rechtmatigheid	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele rechtmatigheid	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout	€ 0	N.v.t.
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid	€ 0	N.v.t.
G4	Omvang ingestelde vorderingen levensonderhoud (jaar t) Tozo1 (i.v.m. verstrekte voorschotten	Fout	€ 0	N.v.t.

Nr.	Naam specifieke uitkering of overige	Fout of onzekerheid	Financiële omvang (in €)	Toelichting fout/onzekerheid
	levensonderhoud voor publicatiedatum van 22 april)			
G4	Omvang ingestelde vorderingen levensonderhoud (jaar t) Tozo1 (i.v.m. verstrekte voorschotten levensonderhoud voor publicatiedatum van 22 april)	Onzekerheid	€ 0	N.v.t.

Nadere toelichting Bijlage 3B

In Tabel 3a is een totaalregel van mogelijke afwijkingen van de regeling G4 (Tozo) opgenomen. Tabel 3b vormt een verplichte uitdieping van de foutenevaluatie van de Tozo -regeling aan het Rijk. Wij hebben geen fouten en/of onzekerheden groter dan de verplichte rapporteringsgrens per SiSa -regeling (bij G4: €125.000) vastgesteld. Wel rapporteren we een formele bevinding bij de toekenning van perioden. Bij de periodetoekenning is door omstandigheden gemeente Meierijstad niet achteraf in staat gebleken een beperkt aantal uitkeringen op basis van datum besluit naar de juiste periode te rangschikken. Op grond van de gepubliceerde Q&A's n.a.v. de Tozo Webinars d.d. 3 en 5 maart 2021 (vraag 21) behoeft er geen afwijking te zijn, indien aan bepaalde voorwaarden voldaan is. Gemeente Meierijstad voldoet aan deze voorwaarden, zodat geen sprake van een afwijking op gebied van rechtmatigheid is.